

Καβγάδες στην εντατική

Κεντρικό πρόσωπο σε αυτή τη νουβέλα της συγγραφέως είναι ένας άντρας. Ένας άντρας με τα όλα του, κλασικός τύπος σύμφωνα με τα ανδρικά στερεότυπα του σουσού και ωραίου άντρα, που πληροί όλες τις προδιαγραφές του φύλου του. Πλην όμως, στην περίπτωση μας ο περίου ο λόγος κείται οριζοντιωμένος, βυθισμένος σε βαθύ λήθαργο, στην εντατική ενός κυρλέ νοσοκομείου. Για την ακρίβεια, είναι τυπικά ζωντανός και ουσιαστικά νεκρός. Αυτό, δηλαδή, που αναφέρουν οι γιατροί ως την περίπτωση του κλινικά νεκρού. Αυτή είναι η γενική (κλινική) εικόνα του ανδρός. Τα υπόλοιπα στην πνευματώδη νουβέλα της Διβάνη εξελίσσονται σε μίαν αμιγώς γυναικεία υπόθεση. Εδώ επιστρατεύονται τρεις χαρακτηριστικοί γυναικείοι ρόλοι: της συζύγου, της ερωμένης και της πεθεράς - μάνας. Και ενώ ο άντρας πλέον δεν έχει καμιά συμμετοχή, είναι απών όσο δεν παίρνει άλλο, στο καφέ του νοσοκομείου παίζεται ένα δράμα καθώς βλέπουμε μίαν αλλοπρόσαλλη, λαϊκής κοψιάς γυναίκα να εισέρχεται στον χώρο του δράματος (στο καφενείο, όπως είπαμε, του νοσοκομείου) και να πλησιάζει το αντιπαλόν δέος, μίαν άλλη γυναίκα με σίγουρα πιο εκλεπτυσμένους τρόπους.

Όμως, όπως εξελίσσονται καταγιστικά και σπαρταριστά τα γεγονότα στο καφενείο, η παρουσία του κλινικά νεκρού είναι ολοζώντανη. Θα έλεγε κανείς, ενοχλητικά παρούσα και φασαριόζικη. Για αυτό φροντίζουν η σύζυγός του και εν αναμονή χήρα μαζί με την τελευταία ερωμένη του. Για την ακρίβεια, δεν είναι παρών ολόκληρος αλλά εκπροσωπείται από την καρδιά και το συκώτι του. Η ατμόσφαιρα δεν αργεί να πάρει φωτιά καθώς οι δυο γυναίκες ερίζουν για την καρδιά και το συκώτι του ετοιμοθάνατου. Το υπαρξιακό πρόβλημα που τίθεται είναι ποια γυναίκα δικαιούται να έχει γνώμη στη διαχείριση της καρδιάς (συμβολίζει άραγε τον έρωτα και κατά συνέπεια την ερωμένη;) και του συκωτιού (που πρήζεται συχνά στη διάρκεια του συζυγικού βίου)! Ο επικείμενος θάνατος του αντικείμενου του πόθου τους γίνεται η αφορμή για να επιβεβαιώσουν τους γυναικείους ρόλους της συζύγου και της ερωμένης. Σε αυτούς, στη συνέχεια, θα προστεθεί και ο ρόλος της πεθεράς και μάνας (δύο σε ένα). Μέσα από μια σειρά σπαρταριστών διαλόγων και απείρως κωμικοτραγικών σκηνών, οι δυο γυναίκες μοιάζουν να λυσάνε προκειμένου η μια να επιβεβαιώσει τη συζυγική

Γράφει ο Ξενοφών Α. Μπρουντζιάκης

Λένα Διβάνη
Για την καρδιά
και το συκώτι του
Εκδόσεις: Πατάκη
Σελ.: 112

νομιμότητα και υπεροχή, η δε ερωμένη το νόημα του αληθινού αλλά παράνομου έρωτα, που στο βάθος φλέγεται να γίνει νόμιμος μέσα από τα ιερά δεσμά του γάμου... Η σύζυγος συμπεριφέρεται κυνικά - και σωστά - καθώς έχει αποκτήσει... απόθεμα σχετικής εμπειρίας. Αντίθετα, την ερωμένη μοιάζει να την τρελαίνει το γεγονός ότι δεν πρόλαβε στο παρά πέντε να επισημοποιήσει τον (φανταστικό) δεσμό της με τον άμεσα προερχώμακα μακαρίτη και να κατακρημνίσει από τη συζυγική κλίση την αντίζηλο. Δεν μπορεί να αποδεχτεί ότι δεν νομιμοποιήθηκε ο μεγάλος έρωτας που ζούσαν.

Τη σύγκρουση αυτή, η Διβάνη - σε μεγάλη έμπνευση! - την πυροδοτεί συμβολικά με την καρδιά και το συκώτι του κλινικά νεκρού συζύγου κι εραστή, καθώς η σύζυγος θέλει να δωρίσει για μεταμόσχευση τα συγκεκριμένα όργανα του για να σωθούν δυο άνθρωποι ενώ η ερωμένη αντιστέκεται σθεναρά προβάλλοντας ηθικές αιτιάσεις. Στην υπέροχη αυτή διαμάχη - όπου συνεχώς η συγγραφέας κάνει μεγάλο παιχνίδι γύρω από το γυναικείο ζήτημα - προστίθεται και η τρίτη γυναίκα, για να μην λείψει και ο ρόλος της πεθεράς - μανούλας! Και οι τρεις διεκδικούν κάτι που δεν τους ανήκει. Η ανύπαρκτη στην ουσία καρδιά γύρω από την οποία έστησαν μίαν ιλαροτραγωδία έχει πάψει να τυπιά και τυπικά. Τότε ίσως και οι τρεις καταλαβαίνουν ότι έριξαν για κάτι που ποτέ δεν είχαν.

Καθώς φαίνεται, η μακρόχρονη γυναικεία ιστορία - και συγκεκριμένα ο ρόλος της γυναικείας ως συζύγου - δεν υπήρξε ανδρόσπαρτη και σπάνια έως καθόλου δεν ανταποκρινόταν στα κρυφά όνειρα των ρομαντικών κοριτσιών, τα οποία καλούντο να έρθουν εις γάμο κοινωνία για να κάνουν παιδιά, να μαγειρέψουν, να πλύνουν, να σκουπίσουν, έτσι που η ζωή του άντρα να γίνει ανετότερη. Παρά τις σαρωτικές βελτιώσεις που σαφώς έχουν επέλθει η γυναικεία νοοτροπία παραμένει η ίδια όπως και τα ανδρικά στερεότυπα που μεταφέρονται από ευτυχείς μανούλες και πρόθυμες συζύγους που φροντίζουν να δικαιώσουν και να μεταλαμπαδεύουν τους εγωιστικούς μεν αλλά κατ' ουσίαν ίδιους ρόλους. Στην αυτην της σκοτεινιάς νουβέλα η Διβάνη, χρησιμοποιώντας την ειρωνεία, τη σατύρα και την οργισμένη αφήγηση, καταφέρνει να μας χαρίσει μια ξεκαρδιστική μεν, ωστόσο, μελαγχολική ιστορία που συνεχίζεται...

C.M. Woodhouse
Εισ οιωνός
Άγνωστες ιστορίες
από την Αντίσταση
και την Κατοχή
Εκδόσεις:
Παπαδόπουλος
Σελ.: 384

Ο C. M. Woodhouse, μια σπάνια προσωπικότητα, συνέδεσε το όνομά του με την Ελλάδα όσο λίγοι διαπρεπείς Έλληνες. Βρετανός αριστοκράτης με λαμπρές επιδόσεις στην κλασική φιλοσοφία, είχε κερδίσει επάξια ένα μέλλον μιας ακαδημαϊκής καριέρας πρώτης γραμμής. Ο νεαρός, τότε, Άγγλος βρέθηκε στη χώρα μας για πρώτη φορά μετά την αποφοίτησή του από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης το καλοκαίρι του 1939. Επρόκειτο για ένα ταξίδι στο οποίο είχε προγραμματίσει να επισκεφτεί διαδοχικά την Ιταλία και κατόπιν την Ελλάδα προκειμένου να προετοιμαστεί για τις εξετάσεις που θα του προσέφεραν μια θέση εταίρου στο κολέγιο All Souls. Στην Ελλάδα αποβίβαστηκε στις 24 Αυγούστου για να ανακαλύψει με ενθουσιασμό ότι άνθρωποι με σάρκα και οστά μιλούσαν τη γλώσσα του Πλάτωνα. Ωστόσο, λίγες μέρες αργότερα, στις 3 Σεπτεμβρίου, ο κόσμος και οι ζωές των ανθρώπων θα άλλαζαν εκ θεμελίων καθώς ήχησαν οι σειρήνες του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Αξίζει να σημειώσουμε ότι σχεδόν το σύνολο του ιστορικού συγγραφικού του έργου αφορά την Ελλάδα και από μόνο του το γεγονός αυτό αποτελεί την πλέον τρανή απόδειξη για το τεράστιο ενδιαφέρον του και την αγάπη του για τη χώρα μας και την ιστορία της. Πρόσφατα

κυκλοφόρησε μια συλλογή δεκαεσσάρων διηγημάτων του γνωστού μας Βρετανού που συνέδεσε το όνομά του με τη χώρα μας σε μίαν από τις δυσκολότερες φάσεις της ιστορίας μας, την Εθνική Αντίσταση. Στον τόμο που κυκλοφόρησε το 1950 στη Βρετανία και περιείχε δώδεκα διηγήματα, προστέθηκαν στην παρούσα έκδοση - που είναι ουσιαστικά η δεύτερη - άλλες δυο ιστορίες. Σ' αυτές ο C. M. Woodhouse χρησιμοποιεί την πλούσια εμπειρία του από την Εθνική Αντίσταση ως πρώτη μυθοπλαστική ύλη. Ο χώρος των ιστοριών είναι οι βουνοκορφές της Ρούμελης όπου μέσα σε ένα βουκοβόλο, σχεδόν αρχαίο τοπίο κυριαρχεί η φρίκη ενός σύγχρονου πολέμου. Ο χρόνος είναι μοιρασμένος ανάμεσα στα γεγονότα που έλαβαν χώρα πριν και μετά την ανατίναξη της γέφυρας στον Γοργοπόταμο (15 Νοεμβρίου 1942) που συντονίστηκε από Άγγλους σαμποτέρ με τη συνδρομή των ενωμένων αντιστασιακών ομάδων. Σε αυτά τα διηγήματα ο συγγραφέας περιγράφει τα δεινά ενός αρχαίου λαού που αντέχει στις κακουχίες και αντιστέκεται στη βαρβαρότητα των κατακτητών με ελάχιστα μέσα αλλά και τα ακαταμάχητα όπλα της κληρονομιάς του - ένα από αυτά, το «Εισ οιωνός άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης».